

Marta Pessarrodona

Remordiment social?

M'és molt difícil en el moment d'escriure en aquesta secció i justament en aquesta revista, EL TEMPS, no parlar del terrible accident al metro de València. Per cert, un metro jove, si el comparem amb el de Londres o de París, per exemple. Un dissortadíssim accident que, segur, tindrà moltes més precisions, informacions, valoracions de les que jo pugui fer des d'aquesta secció. A més a més, sempre hi ha allò de què la vida segueix...

En aquesta vida que segueix, a desgrat de la "humil gentada morta", que diu el poema de Josep Carner, voldria referir-me a la suposada (encara que real) generositat d'alguns milionaris nord-americans, al capdavant dels quals hi ha el matrimoni Gates (Belinda & Bill) als quals s'ha sumat Buffet (no recordo el nom propi) que ha llegat la major part de la seva fortuna, precisament, a la fundació del matrimoni Gates. De moment, aplaudiments. De moment, recança que, entre nosaltres, les lleis no afavoreixin la generositat, per no caure en una mena de predestinació que em faria creure que nosaltres els catalans, mallorquins i valencians (ordre alfabètic) som genèticament avars, especialment els rics. Per altra banda, existeix un antic concepte victorià, per tant posat en circulació a Gran Bretanya al segle XIX, dit remordiment social. Gràcies a aquest remordiment, segurament avui gaudim, per exemple, de la Tate Gallery de Londres (el senyor Tate era un negrer!). Als Estats Units, el remordiment social, a grans trets, va arribar més tard i la figura cabdal segurament és el senyor Carnegie, avui imitat pel matrimoni Gates i el senyor Buffet. Carnegie va ser el flagell dels sindicats que volien millor condicions per als treballadors, però avui li devem l'esplèndid Carnegie Hall, entre altres coses, on ha ressonat des de la música de Granados fins a la veu de Montserrat Caballé.

Bill Gates.

Si no vaig errada, i vaig néixer a una Manchester catalana, la revolució Industrial, la Fàbrica d'Espanya, va ser precisament a Catalunya, i també a València, en competència amb l'exportació de cítrics. Pel meu poble, Terrassa, a l'Escola Industrial de la població hi estudiaven futurs enginyers tèxtils valencians, i Ontinyent (que en la meua infantesa coneixíem com "Onteniente") era una ciutat amb la qual els fabricants del meu poble es relacionaven molt i de la qual tots nosaltres sentíem parlar. Avui per avui, però, no veig –o no sé veure– cap remordiment social d'aquells fabricants que es van enriquir a Catalunya o a València. Una explicació d'aquesta manca de penediment tal vegada sigui la poca durada de la burgesia als Països Catalans. Per més que estic del tot desvinculada del meu poble, si exceptuo el cementiri on reposa la meua família, dubto que els "rics" de quan jo era menuda siguin els rics actuals. En conseqüència, no hi ha hagut temps per al remordiment social victorià que han ajornat els nord-americans. És bo o dolent? Francament, no ho sé. Sí sé, però, que no em molestaria llegir o escoltar que tal senyor o senyora dona diners per a un hospital o un museu, cosa la qual no passa mai (més aviat hi ha un estalvi d'assegurances en llegats temporals!). Com tampoc no m'importaria que els transports públics, a Barcelona o a València, fossin més segurs del que són. De tota manera, la vida segueix...

Gràcies a aquest remordiment, segurament avui gaudim, per exemple, de la Tate Gallery de Londres (el senyor Tate era un negrer!). Als Estats Units, el remordiment social, a grans trets, va arribar més tard i la figura cabdal segurament és el senyor Carnegie, avui imitat pel matrimoni Gates i el senyor Buffet. Carnegie va ser el flagell dels sindicats que volien millor condicions per als treballadors, però avui li devem l'esplèndid Carnegie Hall, entre altres coses, on ha ressonat des de la música de Granados fins a la veu de Montserrat Caballé.

Si no vaig errada, i vaig néixer a una Manchester catalana, la revolució Industrial, la Fàbrica d'Espanya, va ser precisament a Catalunya, i també a València, en competència amb l'exportació de cítrics. Pel meu poble, Terrassa, a l'Escola Industrial de la població hi estudiaven futurs enginyers tèxtils valencians, i Ontinyent (que en la meua infantesa coneixíem com "Onteniente") era una ciutat amb la qual els fabricants del meu poble es relacionaven molt i de la qual tots nosaltres sentíem parlar. Avui per avui, però, no veig –o no sé veure– cap remordiment social d'aquells fabricants que es van enriquir a Catalunya o a València. Una explicació d'aquesta manca de penediment tal vegada sigui la poca durada de la burgesia als Països Catalans. Per més que estic del tot desvinculada del meu poble, si exceptuo el cementiri on reposa la meua família, dubto que els "rics" de quan jo era menuda siguin els rics actuals. En conseqüència, no hi ha hagut temps per al remordiment social victorià que han ajornat els nord-americans. És bo o dolent? Francament, no ho sé. Sí sé, però, que no em molestaria llegir o escoltar que tal senyor o senyora dona diners per a un hospital o un museu, cosa la qual no passa mai (més aviat hi ha un estalvi d'assegurances en llegats temporals!). Com tampoc no m'importaria que els transports públics, a Barcelona o a València, fossin més segurs del que són. De tota manera, la vida segueix...

Fem i fum per a l'interior

El dissabte 1 de juliol, centenars de persones es concentraren davant l'ajuntament de la localitat de Vaih d'Alba per oposar-se al projecte de planta incineradora impulsada per Técnicas y Tratamientos Energéticos de Residuos, SA, empresa participada per la Generalitat Valenciana i la filial ambiental de Lubasa, la gran constructora.

Aquest moviment de rebuig, que encara està en fase de consolidació –el col·lectiu està pendent de reconeixement oficial– és només una part d'un moviment més gran, que ha acabat per unir un gran nombre de pobles xicotets, de zones poc poblades, que es neguen a convertir-se en el femer del País Valencià i de mig estat espanyol.

Tot i l'escàs pes demogràfic d'aquests municipis, el rebuig social que està generant la política de residus del Consell ha portat els dirigents populars de Castelló a posposar, fins després de les eleccions locals i autonòmiques del 2007,

Marxa contra la incineradora.

EL TEMPS

qualsevol debat sobre la incineradora o les plantes de residus tòxics. I és que, a més dels municipis de l'entorn de Vall d'Alba –Cabanes, Vilafamés, la Pobla Tornesa, Bell-lloch del Pla i la Serra d'en Galceran (Plana Alta) i les Useres (Alcalatén)–, també els veïns del ja anomenat “triangle tòxic” de Castelló han alçat l’astral de guerra: les localitats de Fanzara, la Salzedella i les Coves de Vinromà han estat escollides per tres empreses privades per construir abocadors de residus perillosos, amb el vistiplau de les administracions locals i el suport, més o menys tàcit, de l’administració autonòmica, que alhora se’n renta les mans.

L’oposició socialista a la Diputació de Castelló amenaça de trencar l’anomenat “pacte de les deixalleries”, que recentment signaren el president de la Generalitat Valenciana, Francesc Camps, i el secretari general del PSPV, Joan Ignasi Pla, perquè assegura que en el document sobre els residus urbans que van consensuar no es preveia l’opció de la incineració.

El municipi de Vall d'Alba ja sembla condemnat abans d'hora, tot i que el període d'al·legacions de l'anomenat

projecte de valorització de residus s'ha ampliat a dos mesos i continua vigent. L'alcalde de la població, Francisco Martínez –vicepresident de la Diputació i mà dreta de l'inefable president Carlos Fabra– va defensar fa pocs dies els avantatges de la planta, perquè, segons assegura, “no hi ha estudis que demos-

tren conseqüències per a la salut”. L'alcalde, que organitza visites a la planta de Constantí (Tarragonès) per als veïns, fa gala de “transparència absoluta”. Mentre assegura en assemblees –protegit per la Guàrdia Civil– que hi haurà avantatges econòmics per al poble que faran possible la construcció de la pisci-

Una coordinadora que agrupa tots els col·lectius

Les plataformes cíviques que s'oposen als abocadors tòxics de les Coves, la Salzedella i Fanzara, així com el col·lectiu que lluita contra la incineradora de Vall d'Alba han decidit coordinar les seues iniciatives per lluitar conjuntament pel problema comú. Aquesta iniciativa té com a finalitat constituir-se de manera semblant a Compromís pel Territori, el col·lectiu del País Valencià que agrupa tot tipus d'iniciatives en defensa i protecció del territori. De fet, membres de les diferents plataformes han mantingut contactes amb altres grups cívics o conservacionistes, com els propietaris del PAI Mestrets a Castelló i Salvem el Desert, així com plataformes contra els plans edítics, de municipis com Vilafranca. La setmana pasada es va produir la que es pot considerar com primera reunió unitària d'aquest moviment.

Cal tenir en compte també que la vinculació entre aquestes plataformes no és només circumstancial, ja que les cendres que produirà la incineradora de Vall d'Alba hauran de ser emmagatzemades en els abocadors per a residus tòxics i perillosos, com els que de les Coves o la Salzedella, per la seua perillositat.

na coberta, el camp de futbol de gespa artificial, la millora de l'electrificació dels masos..., "oblida aspectes com el gran nombre de camions carregats amb deixalles que vindran tots els dies al poble, les emissions de gasos i els seus efectes contra la salut", denuncia Fernando Grande, membre de la Plataforma contra la Incineradora.

Sembla que la planta incineradora generarà electricitat amb l'aprofitament del rebuig de la brossa –la part sobrant després dels tractaments de reutilització de les deixalles–. No obstant això, els qui defensen la incineradora detallen que, actualment, a les comarques de Castelló, l'única planta de tractament de brossa que existeix només produeix 70.000 tones de rebuig a l'any. Per tant, tot i que a mitjà termini pogueren implantar-se les altres dues plantes de tractament de residus previstes per la Generalitat Valenciana, no satisfarien la capacitat de la incineradora, de 350.000 tones a l'any, amb la qual cosa queda clar que Vall d'Alba no només haurà de fer-se càrrec del rebuig de Castelló sinó que tot apunta que engolirà també les deixalles de mig País Valencià.

El triangle tòxic. La situació tampoc no és millor per a pobles com Fanzara (Alt Millars), la Salzedella (Baix Maestrat) i les Coves de Vinromà (Plana Alta). Si, pel que fa als residus urbans, la Generalitat Valenciana hi participa activament –com en el cas de la incineradora– i, a més, hi ha un pacte polític de mínims entre els principals partits valencians, pel que fa als residus industrials la seua gestió és una qüestió merament empresarial. El director general de Qualitat Ambiental de la Conselleria de Territori i Vivenda, Jorge Lamparero, ho definia així de clar en unes jornades sobre el que cal fer amb el rebuig a les comarques de Castelló: "Hi ha més de 400 empreses autoritzades com a gestors de residus industrials. La Generalitat no ha d'intervenir en la llibertat d'empresa, només ha de garantir que les empreses compleixen la normativa i es protegeix la salut dels conciutadans."

Així, aquesta llibertat d'empresa ha provocat un allau de projectes tòxics a Castelló. De fet, dels deu abocadors tòxics previstos arreu de l'estat, tres són en aquestes comarques, en els tres municipis mencionats. Aquesta dinàmica

Al·legacions a la incineradora

Entre els principals arguments plantejats als centenars d'al·legacions presentades contra la incineradora, la documentació sobre el projecte només figura al municipi de Vall d'Alba i a la Conselleria de Territori i Vivenda, mentre que "la instal·lació afectarà també els veïns de Cabanes, Vilafamés, la Poble Tornesa, Bell-lloch del Pla, les Useres i la Serra d'en Galceran, entre d'altres", segons planteja des de la Plataforma contra aquesta infraestructura Àngela Balanza.

Aquest col·lectiu, la Plataforma contra la Incineradora de Vall d'Alba, que reuneix més de 150 persones de diversos municipis, tal com explica Nube Sánchez, una de les organitzadores, també recorda a la població el simposi celebrat al novembre del 2005 al Col·legi de Metges de Guipúscoa sobre incineració i salut, en què es va posar de manifest que "les dioxines emeses per aquestes plantes provoquen diverses malalties i alteracions de la salut, a més de càncer [...]. Des de l'any 1995 i fins al 2004 han aparegut encara més treballs que associen incineradores i patologies o riscos [...] i afirmar que no existeixen riscos afegits significatius en la salut de la població propera a una incineradora moderna és un eslògan amb manca de rigor i fonament científic".

pretén traure profit empresarial de l'incompliment dels objectius del Pla Integral de Residus de la Comunitat (PIR), que preveia una reducció del 25% en la generació dels residus industrials a partir de la posada en marxa el pla (l'última modificació del qual va ser el març del 1999), però s'ha demostrat tot el contrari, ja que s'ha passat de 210.944 tones al 1995 a prop de 300.000 al 2003, segons va explicar a la Plataforma el coordinador d'Ecologistes en Acció del País Valencià, Carlos Arribas. L'incompliment és especialment greu a Castelló, ja que pel seu teixit industrial produeix prop

del 50% d'aquests residus al País Valencià.

El fet que les empreses triaren municipis xicotets per implantar els abocadors semblava que afavoriria un escàs ressò social de la ja anunciada oposició veïnal. Tanmateix, les previsions de les empreses en aquest sentit no han funcionat. Des que, a final del 2005, l'alcalde de les Coves, el popular Miguel Zaragoza, va ser agredit després que el plenari del municipi aprovava la instal·lació d'un dels abocadors a la seua localitat, la polèmica ha passat a primera plana d'actualitat d'aquestes comarques.

De fet, els informes contraris al projecte de Fanzara ja han transcendit a l'opinió pública, i les afeccions sobre els aqüífers del Maestrat dels abocadors de les Coves i Salzedella marquen els debats de la política comarcal. "El que no podem consentir és que, per interessos d'unes poques empreses, es posen en perill els aqüífers, la nostra salut i que es dinamite l'agricultura, que és font de l'activitat de les zones rurals. A més, es posa en risc el potencial turístic, que són les nostres eines de futur, ja que alguna de les instal·lacions està a molt poca distància del barranc de la Valltorta, que és Patrimoni de la Humanitat per ser un dels màxims exponents d'art rupestre mediterrani", denunciava Marina Sancho, membre de la Plataforma de les Coves-Salzedella. "El macroabocador de les Coves tindrà una capacitat per a 7 milions de tones de residus perillosos, i això és una barbaritat", afegia.

Els actes de protesta de les plataformes contra les plantes de les Coves-Salzedella, així com la manifestació del passat dia 24 i les activitats impulsades pel col·lectiu de Fanzara comencen a calar de manera contundent entre la població. Així les coses, encara que el Partit Popular tracte de guardar silenci i de posposar la tempesta fins a després del 2007, sembla clar que la polèmica centrarà gran part dels discursos de la campanya electoral de les properes eleccions autonòmiques i municipals. Per una banda, el PSOE no deixa d'acusar els populars d'haver traït el pacte de residus, i per l'altra, el Bloc els responsabilitza de "voler convertir l'interior de Castelló en l'abocador del País Valencià".

Macià Claramunt